

UN ATELIER NEOLITIC PENTRU CONFECTIONAREA VÎRFURILOR DE SĂGEATĂ: «GRINDUL LUI IANCU MUȘAT» - ORLEA (r. Corabia, reg. Craiova)

Vizitînd în anul 1946 șantierul arheologic Vădastra, m-am deplasat împreună cu membrii colectivului acestui șantier, pînă la satul Orlea, spre a cerceta colecțiile de antichități ale învățătorilor C. Cumpănașu, C. Iliescu și E. Cumpănașu.

Atrăși de informația că pe « Grindul lui Iancu Mușat » se găsesc așchii de cremene în mare cantitate, am făcut împreună cu colecționarii locali, o deplasare la acest grind.

În adevăr, din toate grindurile bălților Dunării oltene cercetate pînă la acea dată, pe nici unul nu am aflat o bogăție atît de mare de silexuri. În cîteva ore s-au putut culege sute de așchii, care nu reprezentau altceva decît rămășițe de prelucrare.

Din cele cîteva sute de piese culese cu ușurință de la suprafață, nu s-a putut trage nici o concluzie avînd în vedere că toate erau așchii atipice, cîteva fragmente de lamă și un singur răzuitor.

Cum pe suprafața grindului apăreau și resturi ceramice aparținînd culturilor Cornișor și Coțofeni, o săpătură de verificare pentru stabilirea epocii căreia aparțin aceste silexuri pe acest grind s-a impus. Astfel, în anul 1946, B. Mitrea, Ion Nestor și Vl. Zirra, au executat aici cîteva sondaje ale căror rezultate nu le cunoaștem întrucît nu au fost publicate.

În urmărirea unor probleme legate de schimburi și ateliere de prelucrat unelte, precum și în dorința de a vedea dezvoltarea celui mai bogat muzeu sătesc oltean, a căruia activitate am sprijinit-o, am făcut o nouă deplasare la fața locului.

În lumina noilor metode de cercetare și a observațiilor din alte părți am dorit să știu care este rostul acestei profuziuni de rămășițe de prelucrare, ce anume s-a lucrat aici și cînd?

Mărturisesc că față de ultimele descoperiri și observații făcute la Giurgiu — Malu Roșu, Bodron în Moldova, Iosășel și Țara Oașului precum și față de importanța tot mai mare pe care o au descoperirile din vremea de trecere de

la sfârșitul paleoliticului spre începuturile neoliticului, bănuiam a afla, aci, unele dovezi materiale aparținând acestei perioade.

O cercetare amănunțită de numai câteva ore, a infirmat din plin această bănuială, iar truda nu a fost zadarnică, întrucît putem spune că în linii mari, răspunsul la întrebarea ce ne-am pus-o cu atîția ani în urmă l-am aflat.

În colectiv restrîns învățătorul C. Iliescu directorul muzeului și unul din vechii colecționari, E. Cumpănașu—un tînr amator—și un sătean apropiat de interesele acestui muzeu sătesc, am reușit să dezlegăm enigma silexului de pe «Grindul lui Iancu Mușat».

Metoda de lucru, simplă; am cernut circa numai $1/2$ m³ din prundișul de pe marginea de sud a grindului, spălat de apele bălții în creștere, acolo unde la suprafață se vedeau nenumărate silexuri și destul de frecvente resturi ceramice, fragmente de scoici de apă dulce și alte resturi de locuire umană.

Cu această metodă am reușit să colectăm peste câteva mii de deșeuri de prelucrare a silexului și câteva zeci de fragmente ceramice.

Ca materie primă, ne aflăm în fața unui silex organogen, caracteristic depunerilor mezozoice din sudul Dunării.

Deci aprovizionarea cu materie primă era sigur de peste Dunăre, întrucît în nordul Dunării în preajmă, nu cunoaștem asemenea depozite de silex cretac și nici aluvionate de apele Dunării. Către aceeași concluzie ne duce și faptul că grindul respectiv este situat la numai circa 200—300 m de Dunăre.

E vorba de un grind care nici astăzi cînd nivelul apelor de inundăție este mult superior nivelului de altă dată, nu intră sub apă. Chitia lui ca și a grindurilor vecine: Grindul lui Vița și Picior-Gros, grindul Cremenarul și Măgura Grădiștea nu este acoperită de apele în creștere.

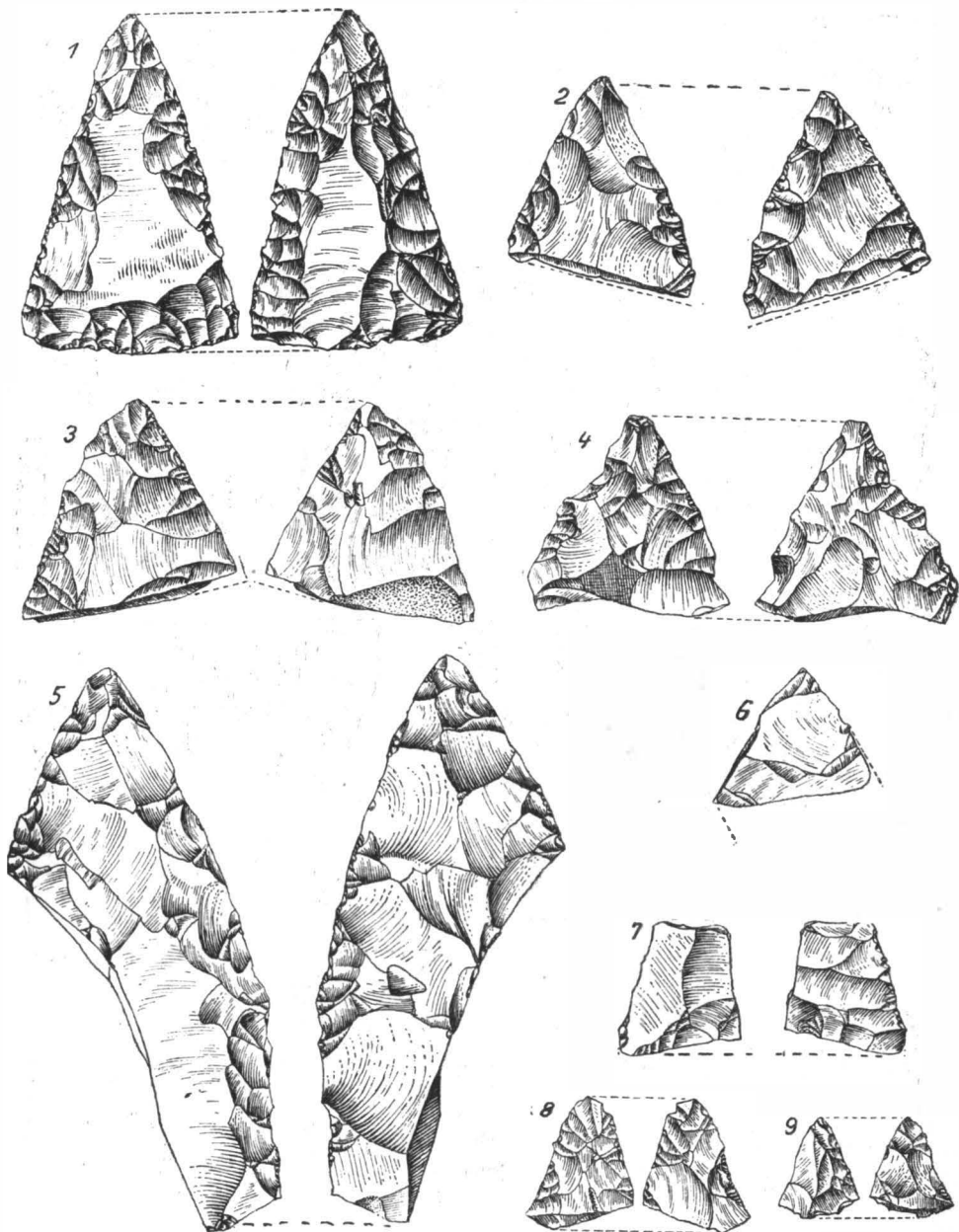
Sintem pe un grind — o dună — fixată de vegetație. Avînd în vedere ultima transgresiune marină care a inundat spre gurile Dunării însăși terasa inferioară, și o serie de lucrări de îndiguire în susul Dunării, lucrări care au dus la împotmolirea continuă a bălților și deci a creșterii nivelului apelor, în timpurile din urmă, ne putem da seama în ce siguranță erau vechii locuitori ai acestor grinduri cînd apele de inundație nu atingeau în vremea aceea nici măcar poalele grindurilor.

Față de marele număr al rămășițelor de prelucrare descoperite numai la circa $1/2$ m³ de prundiș de plajă cernut, e de observat că nu am aflat măcar un singur nucleu — așchiile de descojire, așchiile de intrare în miez și o mulțime de așchioare microlitice ne-au îndreptat gîndul către prelucrarea unor unelte foarte fine. O săgeată întreagă și opt fragmente de săgeată triunghiulare, cu baza puțin arcuită în sus, ne îndreptățesc să spunem că «pe Grindul lui Iancu Mușat» ne aflăm în fața unui atelier pentru prelucrarea săgeților.

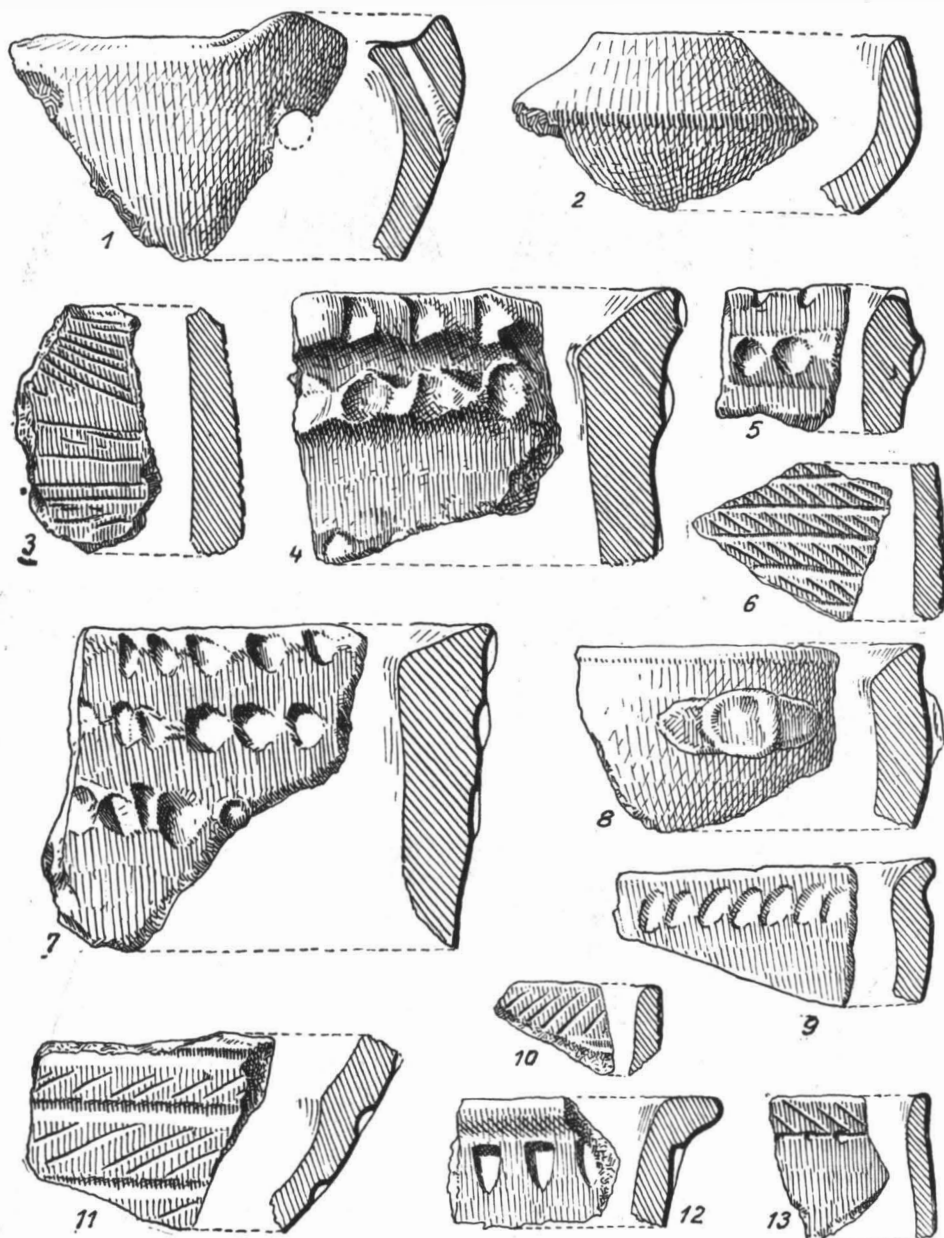
În ceea ce privește tehnica de lucru, metoda folosită era modelarea bifacială prin presiune.

Cunoaștem tipul acesta de săgeată, obișnuit în cultura neolitică olteană Cornișor.

Cîteva observații sumare făcute în malul unuia din șanțurile săpăturilor anterioare, ne arată că în momentul în care duna de nisip a început să fie solidificată, adică unde peste nisipul eolian curat, a început să se depună un sol mai bogat în humus, la o adîncime variînd între 38 și 50 cm adîncime, apare și primul semn de muncă și viață omenească pe acest grind.

Pl. I. — Orlea: 1, vîrf de săgeată; 2—9, fragmente de vîrfuri de săgeată.

Pl. II. — Orlea: 1 — 2, fragmente ceramice aparţinnd culturii Piscul Cornişorului; 3—13, fragmente ceramice aparţinnd culturii Coţofeni.

Ca hrană sînt prezente scoicile de Dunăre, nu cele de baltă, și peștele. Cele cîteva fragmente ceramice, descoperite în poziție stratigrafică precisă în asociere cu așchiile tipice rezultate de la prelucrarea săgeților, după pastă și decor aparțin culturii Cornișor. Altele în partea superioară aparțin culturii Coțofeni.

În concluzie, putem afirma că ne aflăm în fața unui atelier de prelucrare a săgeților, atelier a cărui activitate s-a desfășurat aici pe baza materiei prime aduse de pe malul drept al Dunării în perioada neolitică, aparținînd culturii Cornișor.

Problema are, fără îndoială, o deosebită importanță pentru circulația materiei prime, pentru centrele de prelucrare și în general pentru problema schimbului în această epocă.

Această descoperire este de natură să ducă și la alte concluzii de ordin social-economic, și anume: tehnica superioară de prelucrare bifacială prin presiune a virfurilor de săgeată, nu era la îndemîna oricui. Încă din această vreme se ajunsese la specializări tehnice în anumite ramuri de producție. Nu oricine în vremea aceea putea făuri un astfel de virf de săgeată, după cum nu oricine putea fi olar. Ne aflăm în fața unor produse create anume pentru schimb.

C. S. NICOLĂESCU-PLOPȘOR

МАСТЕРСКАЯ ЭПОХИ НЕОЛИТА ДЛЯ ИЗГОТОВЛЕНИЯ НАКОНЕЧНИКОВ СТЕЛ

РЕЗЮМЕ

По случаю исследований, проведенных в Орле на холме «Гриндуллуй Янку Мушат», было установлено, что на этом холме находилась мастерская по обработке стрел с использованием сырья, получаемого с правого берега Дуная; деятельность мастерской относится к эпохе неолита в период культуры Корнишор.

ОБЪЯСНЕНИЕ РИСУНКОВ

Табл. I. — Орля. 1, наконечник стрелы; 2 — 9, фрагменты наконечников стрел.

Табл. II. — Орля. 1 — 2, фрагменты керамики, принадлежащей культуре Корнишор; 3 — 13, фрагменты керамики, принадлежащей культуре Коцофень.

ATELIER NÉOLITHIQUE POUR LA CONFECTION DES POINTES DE FLÈCHES

RÉSUMÉ

Les recherches effectuées à Orlea, au lieu dit «Grindul lui Iancu Mușat», ont permis d'y constater la présence d'un atelier destiné à la production des flèches. Cet atelier fonctionnait à l'époque néolithique (utilisant des

matières premières provenant de la rive droite du Danube) et appartenait à la civilisation de Cornișor (Sălcuța).

EXPLICATION DES FIGURES

Pl. I. — Orlea. 1, pointe de flèche; 2—9, fragments de pointes de flèches.

Pl. II. — Orlea. 1—2, fragments céramiques appartenant à la civilisation de Cornișor; 3—13, fragments céramiques de la civilisation de Coșofeni.
